

Drept civil. Obligații

Semestrul II

Titular curs: Paul Vasilescu

14 cursuri x 3 ore

14 seminarii x 2 ore/grupa

Număr de credite: 7

I. Programă analitică - tematică

Curs 1

Raportul juridic de obligație. Noțiune. Clasificare. Obligații complexe.

Izvoarele obligațiilor. Noțiune. Clasificare.

Curs 2

Transformarea obligațiilor. Novația.

Transmiterea obligațiilor. Cesiunea de creanță. Subrogația personală.

Stingerea obligațiilor (alte mijloace decât plata). Compensația. Confuziunea. Darea în plată.

Remiterea de datorie. Imposibilitatea de executare.

Curs 3

Drepturile creditorului asupra patrimoniului debitorului său. Măsuri conservatorii și executorii. Interstițiu: acțiunea oblică și acțiunea pauliană. Acțiunea directă.

Executarea obligațiilor. Executarea în natura (plata). Executarea prin echivalent.

Curs 4 și 5

Garanții ale executării obligațiilor. Fideiusiunea. Garanții reale: gajul, ipoteca și privilegiile.

Curs 6

Faptul juridic licit. Noțiune și reglementare. Gestiunea de afaceri. Plata indebitului.

Îmbogățirea fără justă cauză.

Curs 7 - 9

Contractul – sursă de obligații. Noțiune. Clasificare. Reglementare. Oferta de a contacta. Momentul și locul încheierii contractului. Interpretarea contractului. Principiile efectelor contractului. *Pacta sunt servanda*.

Relativitatea contractului. Promisiunea faptei altuia. Stipulația pentru altul.

Opozabilitatea contractului. Simulația.

Exceptio non adimpleti contractus. Rezoluțiunea. Riscul neexecutării contractului.

Curs 10 - 14

Răspunderea civilă. Noțiune și reglementare. Condițiile angajării răspunderii.

Răspunderea pentru fapta proprie. Răspunderea pentru altul.

Răspunderea pentru daune cauzate de lucruri, animale și edificii.

II. Bibliografie minimală obligatorie:

P. Vasilescu – Drept civil. Obligații, ed. Hamangiu, București-2017

Bibliografie facultativă:

<https://law.ubbcluj.ro/ojs/index.php/iurisprudentia> unde puteți găsi și articole de drept civil.

A. Almășan – Drept civil. Dinamica obligațiilor, ed. Hamangiu, București-2018

Ph. Malaurie, L. Aynès, Ph. Stoffel-Munck – Drept civil. Obligațiile, ed. Wolters Kluwer, București-2010

L. Pop, I.F. Popa, S.I. Vidu – Tratat elementar de drept civil. Obligațiile, ed. Universul Juridic, București-2020

III. Orar: Curs: se va observa orarul afișat.
Seminarii: se va observa orarul afișat.

IV. Seminarii:

Titulari: Adina Buciuman, Mihai David, Paul Vasilescu.

Structură: explicitarea celor de la curs; aplicații practice (minim 35 % din timp);

- participarea activa a studenților e esențială;
- prezența obligatorie în limita regulamentară (75%).

Sanctiunea absentelor: lipsa dreptului de a se prezenta la examen.

V. Verificare semestrială:

Verificarea în cursul semestrului e continuă și se face prin evaluarea activității studentului la seminarii. Prezența sa activă – prin rezolvarea spețelor, participarea la discuții și prin ridicarea unor chestiuni profesionale pertinente – se cuantifică în 1-2 puncte, care se adaugă la nota finală obținută la examenul din vară. Titularul de seminar, care a evaluat studentul, comunică – la cererea acestuia – punctele obținute în timpul semestrului.

Dacă studentul nu se prezintă la examen în sesiunea de vară – indiferent de motiv, punctele se pierd; în sesiunea din toamnă, punctele obținute în timpul semestrului nu mai contează.

VI. Forma finală de examinare:

Data și locul: se stabilesc potrivit regulamentului în sesiunea de vară.

Durata examenului final: 60 minute.

Materie de pregătit: tot ceea ce e cuprins în programa de mai sus.

Modalitate de examinare: scris: 15 întrebări tip grila plus o speță.

Calcul: nota finală din catalog o reprezintă suma dintre nota obținută la examenul din sesiune [grile: 5 p. (0,33 p. x 15 întrebări) plus speță: 4 puncte] și punctele obținute la seminar (1 sau 2).

Un punct e din oficiu. Punctajul se rotunjește, prin considerarea unei fracțiuni ce depășește 0,5 un punct întreg; fracțiunile sub 0,5 nu se iau în considerare la notă.

Baremul se face public după examen, în aceeași zi.

Rezultate: în 7 (șapte) zile libere de la data examenului se vor afișa notele.

Contestații: cei interesați pot să își vadă lucrarea, la o oră și într-o sală indicate prin afișare.

Expirarea acestor termene valorează decădere din posibilitățile arătate mai sus.

Notă:

(1) Fișa primită la examen face parte din lucrare, poartă numele studentului și se restituie examinatorului. Nerestituirea fișei atrage anularea examenului.

(2) Studenții nu au dreptul să aibă asupra lor telefoane mobile. Sanctiune: eliminarea din examen.

(3) Frauda, consumată sau tentată, atrage exmatricularea.

VII. Exemflu de examen:

I. Încercuți **doar** răspunsul (răspunsurile) corect (corecte). (5 p. = 0,33 p. x 15 întrebări)

1. Ceea ce a plătit debitorul înainte de scadență:
 - a) este supus întotdeauna restituirii;
 - b) nu se poate restitui decât dacă plata a fost făcută prin dol sau violență;
 - c) este întotdeauna o plată nedatorată.

2. În cazul în care una din părți nu își execută obligația de a ridica un zid de beton pe terenul cocontractantului:
 - a) creditorul acestei obligații nu poate trece la executarea ei pe cheltuiala debitorului, deoarece aceasta ar presupune să modifice unilateral obiectul obligației;
 - b) creditorul acestei obligații nu poate cere executarea ei pe cheltuiala debitorului, întrucât este vorba despre o obligație personală de a face;
 - c) creditorul acestei obligații poate trece la executarea ei pe cheltuiala debitorului, doar dacă l-a pus pe acesta în întârziere și l-a notificat în legătură cu intenția sa.

3. O prestație executată este supusă:
 - a) restituirii, numai dacă îmbogățirea fără justă cauză subzistă la data sesizării instanței;
 - b) rambursării, chiar dacă rezultatul gestiunii nu a fost atins, însă celelalte condiții ale gestiunii de afaceri sunt întrunite;
 - c) restituirii, inclusiv de *accipiens*-ul de bună-credință, care nu cunoștea că primește o plată nedatorată.

4. Cumpărătorul unui autoturism nou poate, de principiu, să cesioneze contractul său de vânzare:
 - a) dacă îi remite cesionarului autoturismul care i-a fost predat de vânzător și stabilește modul în care cesionarul îl va despăgubi pentru prețul plătit de cedent;
 - b) dacă există acordul vânzătorului în acest sens;
 - c) dacă obține acordul creditorului în favoarea căruia a fost ipotecat autoturismul.

5. Cel care se angajează să determine un terț să încheie sau să ratifice un act:
 - a) este ținut să repare prejudiciul cauzat de refuzul terțului de a încheia sau ratifica actul juridic;
 - b) este prezumat că s-a obligat să execute personal, dar în subsidiar, când terțul refuză să execute prestația promisă;
 - c) își asumă o obligație civilă (angajamentul de a determina un terț) care e întotdeauna nulă absolut.

6. În materia stipulației pentru altul:
 - a) doar stipulantul și moștenitorii săi pot revoca stipulația;
 - b) revocarea stipulației produce efecte doar dacă a fost făcută de promitent;
 - c) revocarea stipulației produce efecte din momentul în care a fost emisă de stipulant.

7. În cazul unei obligații facultative:
 - a) se produc aceleași efecte juridice cu cele din ipoteza unei obligații solidare;
 - b) se realizează o dare în plată, dacă debitorul optează pentru plata prin executarea prestației facultative;
 - c) debitorul se eliberează executând o singură prestație, spre deosebire de cazul obligațiilor alternative.

8. Oferta de a contracta va fi considerată irevocabilă:
- dacă autorul ei se obligă să o mențină un anumit termen;
 - dacă e cuprinsă într-un pact de opțiune, care nu prevede un termen pentru acceptarea ei;
 - când e fără termen de acceptare, dar e făcută prin telefon, însă destinatarul ofertei nu o acceptă în timpul convorbirii.
9. În cazul în care cumpărătorul unei motociclete refuză cu rea-credință să plătească prețul, pentru a obține executarea acestei obligații, vânzătorul va uza de:
- acțiunea în răspundere contractuală;
 - acțiunea întemeiată pe forța obligatorie a contractului;
 - ipoteca legală asupra bunului vândut, constituită *ex lege* în favoarea sa.
10. Dacă beneficiarul gestiunii de afaceri refuză să îl despăgubească pe gerant:
- gerantul poate să îi opună excepția de neexecutare, refuzând restituirea bunului mobil care a făcut obiectul gestiunii;
 - gerantul va putea solicita în instanță obligarea la plată a gerantului doar dacă gestiunea îi este utilă acestuia din urmă la momentul introducerii acțiunii;
 - gerantul va putea angaja răspunderea civilă delictuală a gerantului pentru prejudiciul cauzat prin întârzierea plății.
11. Răspunderea pentru prejudicii cauzate integrității fizice:
- poate fi, în principiu, diminuată printr-o clauză preexistentă producerii prejudiciului;
 - poate fi angajată inclusiv dacă răspunderea civilă ar fi de natură contractuală;
 - va fi înlăturată total de declarația de acceptare a riscului producerii prejudiciului, făcută de victimă înainte ca această să fie rănită.
12. Dacă sunt îndeplinite simultan condițiile răspunderii comitentului și a părinților:
- pentru prejudiciul produs de minorul prepus, vor răspunde în solidar și părinții acestuia și comitentul;
 - pentru prejudiciul produs de minorul prepus, vor răspunde doar părinții;
 - pentru prejudiciul produs de minorul prepus, victima va putea opta între angajarea răspunderii comitentului sau a răspunderii părinților.
13. Dreptul la reparație izvorât din răspunderea civilă:
- se naște din ziua cauzării prejudiciului, dar poate fi executat doar după punerea în întârziere a debitorului;
 - este unul special și nu îi sunt aplicabile regulile generale din materia obligațiilor;
 - poate cuprinde și despăgubirile pentru un prejudiciu viitor, dacă producerea acestuia este neîndoielnică.
14. Dacă o obligație contractuală de rezultat nu a fost executată:
- creditorul are dreptul să ceară rezoluțiunea judiciară a contractului sinalagmatic fără să fie ținut să facă proba culpei debitorului;
 - debitorul își poate înlătura răspunderea contractuală doar dacă probează existența unui caz de forță majoră;
 - creditorul va putea invoca rezoluțiunea contractuală a contractului sinalagmatic independent de proba vreunei culpe din partea debitorului.
15. În cazul ipotecării unui bun imobil:
- proprietarul imobilului nu mai are dreptul să înstrăineze bunul prin acte între vii;

- b) imobilul poate fi închiriat de proprietar, dar ipoteca se va extinde și asupra fructelor civile, obținute cu titlu de chirii, produse după notarea începerii urmăririi silite;
- c) dacă bunul piere fortuit, proprietarul e obligat să constituie o nouă garanție (reală sau personală).

II. Speța (4 p.)

AB achită integral, pentru un trimestru, abonamentul care îi permite accesul la piscina olimpică administrată de societatea CD. AB s-a bucurat de o reducere de 25% din tarif, întrucât a fost sportiv de performanță. După 3 săptămâni de la începutul perioadei de valabilitate a abonamentului, AB se îmbolnăvește și cedează abonamentul prietenului său EF. La finele trimestrului pentru care s-a plătit abonamentul, AB e somat să plătească suplimentar o sumă ce reprezintă 30% din abonament, sub motiv că prețul acestuia s-a majorat. CD își întemeiază pretențiile pe o clauză existentă în contractul de prestări de servicii, care îi permite societății să majoreze în mod unilateral tarifele, „dacă costurile de întreținere și exploatare a bazinului o justifică”, aspect probat de CD.

AB refuză să plătească majorarea pretinsă de CD arătând că de fapt el nu a beneficiat de niciun serviciu și nici nu a mers la bazin decât 3 săptămâni, fiind bolnav, de abonament bucurându-se în majoritatea timpului doar EF. CD se îndreaptă împotriva celui din urmă cerându-i atât majorarea de 30% cât și un plus de 25%, care a reprezentat reducerea acordată inițial de CD lui AB, întrucât EF nu se putea bucura de nicio reducere.

EF opune compensația convențională lui CD, arătând că a suferit un prejudiciu a cărui valoare e egală cu pretențiile ridicate de CD și în consecință între ei nu mai există niciun debit. În fapt, într-una din zilele în care a fost la bazin, EF a alunecat de pe marginea udă a acestuia și s-a lovit la cap, costul îngrijirilor medicale fiind achitate integral de EF la o clinică particulară, lucru dovedit de acesta. CD respinge însă orice idee de compensație, dorind de la EF suma reclamată.

Astfel, CD insistă să primească banii și răspunde că la bazin există afișate plăcuțe ce conțin avertismente cu privire la riscul de înecare și lovire, CD fiind deci exonerat de orice prejudiciu ce s-ar produce prin fapta proprie. Iar pe temeiul faptei lucrului, CD refuză orice plată, fiindcă prejudiciile cauzate de o construcție, adică bazinul unde EF s-a rănit, trebuie întotdeauna reparate de proprietar (YZ), iar nu de administratorul construcției, paza construcției fiind la proprietarul bazinului.

Instanța, investită cu litigiul de mai sus, obligă pe YZ la plata despăgubirilor către EF, obligă pe cel din urmă la plata sumelor pretinse de CD, după cum constată că actul dintre AB și CD a fost denunțat tacit de AB, prin faptul că acesta nu s-a mai dus la bazin, și obligă pe CD la restituirea sumelor percepute cu titlu de abonament de la AB.

Analizați situația de drept din speță; motivați fiecare soluție.

Răspuns:

Barem. *Obligații.*

I. 5 p. = 0,33 p. x 15 întrebări

1. b
2. c
3. a, b, c
4. b
5. a
6. -
7. -
8. a, b
9. b
10. c
11. b
12. -
13. c
14. a, c
15. b

II. 4 p.

(1 p.) În raporturile dintre AB și CD:

- clauza de majorare unilaterală e validă;
- clauza de majorare e însă ineficientă în speță: toate obligațiile dintre AB și CD erau stinse la momentul în care e invocată clauza de majorare, contractul epuizându-și efectele;
- AB e în drept să refuze plata majorată a tarifului cu 30%;
- CD nu putea să ceară lui AB diferența de 25%, nici pe perioada în care AB nu s-a folosit de abonament.

(2 p.) În raporturile dintre CD și EF:

- CD poate reclama doar diferența de 25%, acordată intuitu personae lui AB și de care EF nu se putea bucura;
- raporturile contractuale dintre CD și EF sunt stinse la momentul în care CD reclamă plata majorării de 30%;
- compensația opusă de EF e legală și poate fi admisă, fiind indiferent izvorul debitelor reciproce;
- compensația legală operează de drept, refuzul lui CD fiind irelevant;
- anunțurile relative la răspundere nu au efect exonerator pt. CD;
- asemenea anunțuri sunt, în principiu, compatibile cu orice formă de răspundere, nu numai cu cea delictuală subiectivă, cum lasă să se înțeleagă CD;
- nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii pt. ruina edificiului (construcției);
- răspunderea pt. lucruri aparține lui CD, care e păzitorul lucrului (bazinului), iar nu lui YZ;
- CD combină elemente de la răspunderea pt. edificii cu cele de la răspunderea pt. lucruri, ceea ce e greșit.

(1 p.) Spusele instanței:

- YZ nu poate fi obligat la reparație față de EF, pt. cele deja arătate mai sus;
- EF nu poate fi obligat decât la diferența de 25%, reducere de care putea beneficia doar AB;
- între AB și CD nu a avut loc o denunțare unilaterală a contractului, ci o cesiune de act, către EF, încuviințată tacit de CD, care i-a permis lui EF accesul la bazin pe toată perioada abonamentului;
- CD nu poate fi obligat la restituirea sumelor percepute de la AB, pt. că (1) acesta a beneficiat parțial de serviciile pe care le-a plătit; (2) de restul perioadei de abonament s-a folosit EF, contractul fiind deci executat de CD și față de acesta.

Notă: Un punct este din oficiu.